

การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรารค์ภูวิทยาการ) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

อรทัย กระพื่นนอก,¹ จิตรลดา ชิวดอน,² ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์³

.บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นต้องระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อจัดการศึกษา จากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน ตลอดจนองค์กรต่างๆ มาช่วยจัดการศึกษา ปัญหาการพัฒนาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน การดำเนินงานพบว่าโรงเรียนขาดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่จะสร้างความ เข้าใจกับชุมชน ทำให้ขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดี ที่จะสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่ง หมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (ปรารค์ภูวิทยาการ) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ให้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความ ร่วมมือ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนการศึกษาโดยใช้รูปแบบการวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อปรับปรุงพัฒนางานตามกรอบการประเมินมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพ ภายนอก ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง 2547 ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในมาตรฐานที่ 14 (2) สถานศึกษามีกิจกรรมที่ ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีประเด็น การศึกษา 6 ด้าน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ และกลยุทธ์เสริม กำลังมีส่วนร่วม โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 13 คน และให้ข้อมูลจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาด้วยความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตแบบ สัมภาษณ์ แบบสอบถาม การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ มี 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมประชุม ผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมเสียงตามสาย และกิจกรรมการ เผยแพร่จุลสาร วารสาร กลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วม มี 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมกีฬา สัมผัสรวมใจ กิจกรรมร่วมงานชุมชน กิจกรรมให้บริการชุมชน ช่วยให้โรงเรียนกับชุมชน

มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมากขึ้น แต่ยังพบข้อบกพร่องที่ควรพัฒนา จึงนำไปสู่การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ มีกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเสียงตามสาย กิจกรรมเผยแพร่จุลสาร วารสาร กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้นมาก มีเข้าใจอันดีต่อกันมีความพึงพอใจกันและพร้อมที่จะช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนทุกอย่างเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

โดยสรุป การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ และกลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วมจะช่วยประสานความเข้าใจอันดีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การติดต่อสื่อสารที่ดีนำมาซึ่งความเข้าใจ ทำให้เกิดความร่วมมือโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน บุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอและโรงเรียนอำนวยความสะดวก ในการให้บริการแก่ชุมชนด้วยความจริงใจ ทำให้เกิดความรักความผูกพัน นำมาซึ่งความสำเร็จ ในการพัฒนาการศึกษา จึงควรสนับสนุน ส่งเสริมกลยุทธ์ดังกล่าวมาใช้พัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนอื่นต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีความผูกพันกับชุมชน ในบางท้องถิ่นโรงเรียนอาจเป็นสถานที่ราชการแห่งเดียวในชุมชนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีจุดเริ่มต้นต้องผ่านการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทุกคน โรงเรียนก่อตั้งขึ้นมาเพื่อให้บุตรหลานในชุมชนได้ศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้มีความรู้ขั้นพื้นฐาน ที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้น หรือมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เป็นพลเมืองดีของสังคม การก่อตั้ง และพัฒนาโรงเรียนโดยผู้นำชุมชน ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ในการจัดการศึกษา โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียน โดยความร่วมมือ ของผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อที่จะทำการบริหารจัดการ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนจะต้องบริหาร ที่มีการวางแผนเป็นระบบ โดยเน้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วม มีเป้าหมาย ที่ชัดเจน ที่สำคัญที่สุดมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้โรงเรียนเน้นการดำเนินการคือประกันคุณภาพการศึกษา โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงาน

สถานศึกษา ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีมาตรฐานการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง กับความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนและชุมชนคือมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ สถานศึกษาต้องมีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็น ระบบ ส่งเสริมความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 8)

การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการนำโรงเรียนออกไปสู่ ชุมชน และเข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนจะเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ชุมชนกับโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครอง บิดามารดา และครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองในเรื่องการจัดการเรียนการสอนการดูแลนักเรียน นอกจากนั้นยังเป็นการเสนอแนวคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดู นักเรียน ต่อผู้ปกครองเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ทุกๆ ด้าน พร้อมทั้งจะ ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งปัจจัยที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนต้องสานสัมพันธ์และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 3) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มาตรฐาน การศึกษาที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนา การศึกษา โดยผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็น ความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาในการ จัดการศึกษาในแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ได้ คือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพราะเราสามารถใช้ศักยภาพและสิ่ง ที่เรามีอยู่ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาหรือชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ เหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาให้เดินหน้าต่อไปได้

โรงเรียนเทศบาล 3 (ปราสาทกุวิวิทยาการ) ตั้งอยู่ที่ถนนบรรณการ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สังกัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ มีเนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน มีหมู่บ้านใน เขตบริการ 3 หมู่บ้าน เปิดทำการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 123 คน (ข้อมูลวันที่ 10 มิถุนายน 2553) ครูผู้สอน 14 คน ผู้บริหาร 1 คน บริหารจัดการศึกษาตามนโยบายการบริหารโรงเรียนใน การปกครองท้องถิ่น มีการดำเนินงาน 4 งาน ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป โดยงานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

อยู่ในข่ายงานบริหารทั่วไป จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก (รอบ 2) (พ.ศ. 2549-2553) โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรารค์กวีวิทยาคาร) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่ได้รับการเสนอแนะจากผู้ประเมินว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษาและกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาให้มีความเหมาะสม ปรับปรุงให้ทันสมัยตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนทุกปี และผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในรอบปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานหลายอย่างไม่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถึงแม้จะมีการประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนในรูปแบบของเอกสารแล้วแต่ยังไม่ทั่วถึงและหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของโรงเรียน ของหมู่บ้าน การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ทางโรงเรียนยังประสานงานกับผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่เพียงพอที่ควร เนื่องจากไม่มีโอกาสพบปะสนทนา ร่วมกันบ่อย ๆ และต่างฝ่ายต่างก็พยายามทำหน้าที่ของตนเอง ทหารายได้เลี้ยงชีพ และครอบครัวตามสถานะเศรษฐกิจที่ทุกฝ่ายต้องดิ้นรน ทำให้บางครั้งชุมชนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการดำเนินงานของโรงเรียน การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน สังเกตได้จากการมีผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนน้อย และส่วนใหญ่จะเป็นสตรีและคนชรา และเมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือให้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ก็มักจะมาร่วมกิจกรรมจำนวนน้อย แสดงให้เห็นว่าชุมชนยังขาดความพึงพอใจต่อกิจกรรมของโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) คือผู้ปกครอง นักเรียน ครู-อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนและชุมชนเข้ามาร่วมกันสร้างเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์โดยมุ่งเน้นผลสำเร็จคือตัวนักเรียนเป็นสำคัญ หากโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายก็จะทำให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จพร้อมกับเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของให้มีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะหัวหน้างานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน จึงมีความสนใจในการพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (ปรารค์กวีวิทยาคาร) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่คำนึงถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และหาทางพัฒนาโดยใช้กิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมาเป็นตัวกำหนดในการพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อสนเทศในการบริหารและให้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ ได้นำไปประยุกต์ในการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางค์กู่วิทยาการ) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ให้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 13 คนประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน คือครูหัวหน้าช่วงชั้นที่ 1, 2 และหัวหน้าสายอนุบาลคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 คน กรรมการชุมชน จำนวน 3 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 16 คน ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 2 คน รวม 12 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ เคมมิส และ แม็กแทกการ์ด (Kemmis and McTaggart, 1988 : 11-15) เป็นกระบวนการในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ(Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล(Reflection) ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

1.1 สภาพปัจจุบันและปัญหา

1.1.1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางค์กู่วิทยาการ) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำการตรวจสอบเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา และจากการสอบถามปัญหาจากคณะครู และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนวิเคราะห์ร่วมกันพบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีน้อย ในด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้กับชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง และไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย ในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.1.2 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัญหาที่พบได้แก่

1.1.2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน ไม่ต่อเนื่องกล่าวคือ ปัจจุบันโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ โดยจัดทำเป็นเอกสารประชาสัมพันธ์แต่ยังขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงาน เนื่องจากขาดการวางแผนที่ชัดเจน และมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการกำหนดแผนในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน และเพิ่มวิธีการในการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายยิ่งขึ้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชน การประชาสัมพันธ์ ผ่านหอกระจายข่าวผ่านจุลสารวารสารโรงเรียน เป็นต้น

1.1.2.2 ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนขาดการส่งเสริมที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากล่าวคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้บุคลากรครูในโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ในบางสาระวิชา เช่น การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในด้านงานเกษตรที่นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติ นักเรียนไม่ได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ขาดทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดยเชิญวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้และความชำนาญเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.2.3 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ชัดเจน การสื่อสารบางครั้งใช้วิธีการสื่อสารผ่านนักเรียน ซึ่งการสื่อสารผ่านนักเรียนบางครั้งไม่ถึงผู้ปกครองหรือผู้ปกครองได้รับข้อมูลไม่ชัดเจนทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งไม่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่ได้รับการเสริมสร้างให้ดีขึ้น

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา

1.2.1 กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยมีกิจกรรม ดังนี้

1.2.1.1 กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง เป็นการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการในวันอาทิตย์สุดท้ายก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองที่มีงานประจำได้มีโอกาสมาร่วมงานในการศึกษาครั้งนี้ในวันที่ 31 ตุลาคม 2553 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดวัน เตรียมสถานที่ โต๊ะเก้าอี้ให้เพียงพอ ออกหนังสือเชิญประชุม พร้อมกับประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านเชิญชวนให้ไปประชุมผู้ปกครองในวันและเวลาที่กำหนด เพื่อรับทราบนโยบายในการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมของโรงเรียนและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.2.1.2 กิจกรรม เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน ไปพบปะผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน โดยทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์

ตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554 กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า ดำเนินการวางแผน กำหนดวันและเวลา ศึกษาเส้นทางที่เหมาะสม ออกเยี่ยมบ้าน นักเรียน โดยถือโอกาสใกล้วันขึ้นปีใหม่ซึ่งเป็นเทศกาลแห่งความสุขได้อวยพรความสุขให้กับนักเรียนและครอบครัวถึงบ้าน ได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเจตคติเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และรู้จักกันดียิ่งขึ้น ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความเข้าใจต่อกัน ทราบถึงเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน และนักเรียน

1.2.1.3 กิจกรรม การใช้เสียงตามสาย หอกระจายข่าว เป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนผ่านทางเสียงตามสายหอกระจายข่าวในหมู่บ้านเขตพื้นที่บริการ เพื่อรายงานความเคลื่อนไหว และข้อมูลข่าวสารให้ชุมชนทราบ โดยจะดำเนินงานทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งตั้งแต่วันที่ 25 ตุลาคม 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554 โดยผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมเสียงตามสายหอกระจายข่าว เป็นผู้ดูแลตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนประจำท้องถิ่นนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายหอกระจายข่าวด้านข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบตามหมู่บ้านในเขตพื้นที่ 3 หมู่บ้าน

1.2.1.4 กิจกรรมการเผยแพร่วารสาร จุลสารของโรงเรียน เป็นการจัดทำสิ่งพิมพ์ของโรงเรียน ออกเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ความเคลื่อนไหวการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน โดยผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจัดทำจุลสาร วารสารโรงเรียน โดยใช้ชื่อว่า ปรากฏ์กู NEWS เดือนละ 1 ฉบับ จะออกเผยแพร่ทุกสิ้นเดือน ออกแบบเป็นวารสารข่าว มีการออกเผยแพร่ในวันที่ 30 ตุลาคม 2553 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553 เพื่อเผยแพร่การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

1.2.2 กลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนกับชุมชนโดยมีกิจกรรม ดังนี้

1.2.2.1 กิจกรรม ร่วมวันกีฬาภายใน รวมใจชุมชน เป็นการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพื้นที่บริการ 3 ชุมชนเป็นการร่วมใจกันจัดงานโดยมีโรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นผู้วางแผน กำหนดรูปแบบกิจกรรม ประเภทกีฬาและระยะเวลา โดยจัดเป็นกีฬาสีมีการแข่งขันกีฬาของนักเรียน และมีกีฬาพื้นบ้านแข่งขันกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ผู้ปกครองกับคุณครู และร่วมรับประทานอาหารร่วมกันเมื่อการแข่งขันสิ้นสุดลง โดยกำหนดให้มีขึ้นปีละ 1 ครั้งๆละ 1 วัน คือวันที่ 15 มกราคม 2554 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนและนักเรียนต่อไป

1.2.2.2 กิจกรรม การร่วมงานชุมชนเป็นการที่ผู้ศึกษาและผู้ร่วมศึกษา เข้าร่วมงานกับชุมชนทุกงาน ทั้งงานประเพณี งานประจำปี งานบวช งานศพ งานมงคล

สมรส เพื่อเป็นการสานสัมพันธ์อันดีต่อกันเกิดการร่วมแรงร่วมใจกันอย่างดี โดยการศึกษาครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ 15 ตุลาคม 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกันชุมชนต่อไป

1.2.2.3 กิจกรรม การให้บริการ เป็นการที่โรงเรียนให้บริการด้านแก่ชุมชนในด้านวัสดุอุปกรณ์ โต๊ะเก้าอี้ และสถานที่จัดงาน พร้อมทั้งการให้ด้านสุขอนามัย เช่น รถยนต์ป้องกันไข้เลือดออก ป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 โรคฉี่หนู และโรคภัยและอีกมากมายโดยมีขึ้นตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกันชุมชนต่อไป

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) เป็นการวางแผนเพื่อการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีกิจกรรม เป้าหมาย ระยะเวลา ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การปฏิบัติตามแผน (Action)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าปฏิบัติตามแผนการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางค์กู่วิทยาคาร) ระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม 2553 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2554

3. ขั้นการสังเกต (Observation)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษา เป็นผู้สังเกตสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตที่สร้างขึ้น จะเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างทั้งบรรยากาศ การดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ที่บ่งถึงสภาพการดำเนินการทั้งโดยตรง และเกิดจากสาเหตุอื่นๆ ที่ เป็นผลสืบเนื่องมีผลสะท้อนถึง วัตถุประสงค์ที่กำหนดประกอบด้วยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตในการดำเนินงาน

4. ขั้นสะท้อนผล (Reflection)

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่านำข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่เกิดขึ้นหาสิ่งที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข กำหนดวิธี และแนวทางแก้ไข โดยนำเสนอพร้อมข้อมูลที่ได้อธิบายแล้ว แปลผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หลังจากปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนครบ ในวงรอบที่ 1 เพื่อสะท้อนถึงการบรรลุ หรือไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาสามารถระบุจุดอ่อน ที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรารักษ์วิทยาคาร) เริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสังเกต ใช้แบบสังเกตรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน ทุกกิจกรรมตามกรอบการศึกษาค้นคว้า สังเกต บันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล คือผู้ปกครองนักเรียน และสมาชิก สท. เขตประจําหมู่บ้าน ในระหว่างดำเนินกิจกรรม ตามกิจกรรมของ 2 กลยุทธ์ รวม 7 กิจกรรม

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือผู้ปกครองนักเรียน และสมาชิก สท.เขตประจําหมู่บ้าน มีทั้งหมด 6 ฉบับ

3. แบบสอบถาม มีจำนวน 1 ชุด ใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูลและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า หลังสิ้นสุดวงรอบพัฒนา แต่ละวงรอบ เพื่อหาคำตอบ สภาพปัจจุบัน ความสำเร็จตามตัวบ่งชี้ คือเมื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแล้ว เกิดความสำเร็จมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผลการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ก่อนการพัฒนาโรงเรียนมีปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียน ขาดความร่วมมือกับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากปัญหากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนางาน สรุปการพัฒนา ดังนี้

ผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์

โรงเรียนมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้านนักเรียน การใช้เสียงตามสาย การเผยแพร่ จุลสาร วารสารกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง จุดมุ่งหมายการดำเนินงาน ได้รายงานการจัดการศึกษา การรายงานข่าวให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองได้พบหน้ากันโดยตรง มีความสนิทสนมกัน พูดคุยกันอย่างเปิดเผย เห็นสภาพที่แท้จริงของนักเรียน สื่อสารที่ถูกต้องเข้าใจตรงกัน สร้างความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การสื่อสารได้รวดเร็ว ชุมชนได้รับรู้พร้อมกัน ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน การนัดหมายหรือขอความร่วมมือทำได้ง่าย ประหยัด เวลาและค่าใช้จ่าย ชุมชนรับทราบนโยบาย

แผนงาน โครงการ กิจกรรม และเป้าหมายของการดำเนินงานของโรงเรียน ทราบผลงานที่ภาคภูมิใจ ผู้ปกครองรับทราบของตนเอง ในการเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนและชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้ทุกคน ทุกภาคส่วน

2. กลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วม มี 3 กิจกรรมคือ

กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในรวมใจชุมชน โรงเรียนได้จัดกีฬา กิจกรรมให้บริการ กิจกรรมร่วมงานชุมชน วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนร่วมกิจกรรมกับชุมชน ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันได้ พุดคุยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ผลการดำเนินงานพบว่าการสร้างความคุ้นเคยจากการร่วมทำกิจกรรม ทั้งให้บุคลากรของโรงเรียนร่วมงานกับชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิดความรักความผูกพัน ชุมชนมีความพึงพอใจ เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และได้พัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้กิจกรรมต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผลการดำเนินการพัฒนางวงรอบที่ 2

1. กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์

ในกิจกรรม การประชุมผู้ปกครองมีผู้ปกครองเข้าร่วมมาก และมีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย อาจเป็นเพราะมีการกระตุ้นให้กล้าแสดงออก และมีกิจกรรมให้ร่วมบ่อยครั้งทำให้ผู้ปกครองเข้าใจและกล้าแสดงออก กล้าให้คำแนะนำ ยอมรับฟังเสียงข้างมาก ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก กิจกรรมเสียงตามสาย เมื่อรู้จุดบกพร่องได้ปรับปรุงได้ดีขึ้น เมื่อดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกันชุมชนพึงพอใจ ในระดับดีมาก กิจกรรมเผยแพร่จุลสาร วารสาร จัดรูปแบบให้สวยงาม จัดรูปแบบตัวหนังสือให้อ่านง่าย ใต้นำเสนออย่างต่อเนื่อง ชุมชนคุ้นเคยได้อ่าน มีความพึงพอใจ ผลการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เมื่อผู้ปกครองทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริง เกิดความคุ้นเคย สนับสนุนกันกล้าเปิดเผยข้อมูล ข้อเท็จจริงมากขึ้น ได้ทราบปัญหาทั้งด้านพฤติกรรมและความ เป็นอยู่ของนักเรียน ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านความขาดแคลน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อภิปรายผล

การพัฒนาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางค์กวีวิทยาคาร) อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์ กลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วม เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้

โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี เกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือสนับสนุนกับทางโรงเรียน ทั้งด้านการเสนอความคิด การระดมพลังสมองเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน โดยกลยุทธ์ 2 ดังนี้

1. เปิดใจสร้างสัมพันธ์ มี 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง ซึ่งเป็น การพบปะกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จำนงค์ มณีโชติ (2551 : 91-99) พบว่ากิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การพัฒนาโรงเรียน กับชุมชนมีความสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิด ได้รับความไว้วางใจชุมชนเห็น ความเอาใจใส่ความเป็นกันเอง ความมีน้ำใจของบุคลากรใน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร สร้างศรัทธาให้ชุมชนเชื่อถือ ยอมรับในความสามารถบริหารงานที่บรรลุเป้าประสงค์ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการพบปะเห็นหน้ากัน ได้พูดคุยกัน มีความสนิทสนม กล้าพูดอย่างเปิดเผย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิริพันธ์ ณ พัทลุง (2551 : 72-76) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมวันสงกรานต์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความรู้สึก อันดีต่อกัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้เกิด ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเกิดความสัมพันธ์อันดี ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของครู อาจเป็น เพราะว่าการเยี่ยมบ้านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความใกล้ชิดกัน มีการพบปะหน้าตากัน โดยตรง ง่ายต่อการสร้างสัมพันธ์ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน กิจกรรมการใช้เสียง ตามสาย ทำให้ชุมชนเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันรับรู้พร้อมกัน ได้ความรู้ทันข่าวทัน เหตุการณ์ ชุมชนมีความพึงพอใจ และพร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินงานทุก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของคงศักดิ์ จรัสบุญประชา (2552 : 86-91) ได้ศึกษาพบว่า การใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายติดต่อสื่อสารโดยจัดกิจกรรมครูเครือข่าย กิจกรรมเสียง ตามสายหอกระจายข่าว กิจกรรมวิทยุชุมชน กิจกรรมจดหมายข่าว กิจกรรมคลังสมองใน ท้องถิ่น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่าชุมชนได้ ยินเสียงบุตรหลานเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ มีน้ำเสียงที่น่าฟัง มีความสามารถนำเสนอ มีศิลปะในการพูดโน้มน้าว ชี้ชวน กิจกรรมการเผยแพร่ จุลสาร วารสารของโรงเรียน เป็น กิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่เป็นตัวหนังสือสื่อความหมายให้เข้าใจที่ตรงกัน รายงานผลการ ดำเนินงาน ผลงานที่ภาคภูมิใจ และส่งเสริมให้นักเรียน เป็นผู้ประสานส่งต่อเอกสารให้ ทุกคนในครอบครัวได้อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิกร เฟ็งลี (2552 : 80-87) พบว่าด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็น ความสำคัญในการจัดการศึกษา ด้วยการเผยแพร่วารสาร จุลสารของโรงเรียน จะต้อง เผยแพร่ให้ชุมชนได้รับรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันกิจกรรมป้องกันความเข้าใจผิด

แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น อาจเป็นเพราะว่าการเผยแพร่ข่าวสาร วารสารที่ได้ผลดีได้นั้น เพราะสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนอยากอ่านอยากดู เพราะมีรูปภาพกิจกรรมที่มีภาพการร่วมมือของชุมชน และมีรายงานความสามารถ ความสำเร็จผลงานที่ภาคภูมิใจ ที่เป็นความสามารถของบุตรหลานของเขา และให้บุตรหลานชี้ชวน ให้ดูให้อ่าน

2. กลยุทธ์การเสริมกำลังมีส่วนร่วม มี 3 กิจกรรม กิจกรรมให้บริการ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนให้บริการ แก่ชุมชน การให้บริการอำนวยความสะดวก การใช้อาคารสถานที่ ใช้เป็นที่ประชุมกลุ่มสมาชิกต่างๆ ชุมชนเกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤกษ์ชัย พิมพิวิชัย (2551 : 110-116) พบว่า ใช้กลยุทธ์การให้บริการชุมชนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีและมีความสัมพันธ์กันมากขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และช่วยให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนดีขึ้น อาจเป็นเพราะการได้ฟังอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี กิจกรรมร่วมงานชุมชน โดยคณะครูในโรงเรียนจะเข้าร่วมงานกับชุมชน ให้คำปรึกษาเกิดความรักความอบอุ่น มีความสนิทสนม มีความผูกพัน และชุมชนพร้อมที่จะสนับสนุนงานกิจกรรมของโรงเรียนทุกอย่าง เช่นกัน ชุมชนมีความพึงพอใจ ผลการดำเนินกิจกรรมทำให้ชุมชนพึงพอใจ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอนศยา สายรัตน์ (2552 : 72-75) ได้ศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การร่วมงานชุมชน พบว่า จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีผลทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชุมชนเข้าใจในภารกิจของโรงเรียนโรงเรียนเข้าไปร่วมกิจกรรมและพัฒนาชุมชนมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่าการร่วมงานกันทำให้บรรยากาศการช่วยเหลือกิจกรรมซึ่งกันและกันจนก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกิจกรรมร่วมงานวันกีฬาภายในรวมใจชุมชน เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน มีความสนุกสนานเกิดความรัก สามัคคี ชุมชน ได้เข้ามาในโรงเรียนได้เห็นสภาพที่พึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐพล วิเศษ (2552 : 141-147) ได้ศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การจัดกีฬาภาคีความร่วมมือและการจัดกิจกรรมศิษย์เก๋ารักบ้านเกิดกิจกรรมทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนดีขึ้น อาจเป็นเพราะว่าการได้ร่วมแข่งขันกีฬา ทำให้เกิดความสนุกสนาน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เกิดความสัมพันธ์กันดีต่อกันจากการใช้กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์และกลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางกู่วิทยาคาร) ให้มีผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผลดังนี้การใช้กลยุทธ์เปิดใจสร้างสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อชุมชนรับทราบผลการดำเนินงาน ทราบแผนงานโครงการ ทราบความสำเร็จมีผลงานที่ภาคภูมิใจ ทราบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่สุเทพ ทองประดิษฐ์ (2545 : 7) ได้

กล่าวไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญและมีความจำเป็นเพราะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ตลอดจนบุคลากรในท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาการศึกษา เพื่อเยาวชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชน ซึ่งจะได้ประโยชน์ทั้งโรงเรียนและชุมชน ตลอดทั้งความก้าวหน้าของประเทศชาติด้วย กลยุทธ์เสริมกำลังมีส่วนร่วมการดำเนินงานร่วมกับชุมชน มีกิจกรรมให้บริการที่ดี ทำให้เกิดความรักสนิทสนม มีความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความผูกพัน ทำให้ชุมชนพึงพอใจ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือที่ดี เกิดความร่วมแรงร่วมใจ ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541 : 5-6) การที่จะให้บุคคลมีส่วนร่วม นั้น บุคคลนั้นจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการกิจต่างๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน ต่อกิจกรรมนั้น มีความผูกพันต่อองค์กรในที่สุดจึงทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการมีความเกี่ยวข้องก่อให้เกิดความผูกพันเกิดการร่วมแรงร่วมใจที่ดี การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนเทศบาล 3 (ปรางค์กู่วิทยาการ) ได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรม ได้สนับสนุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในหลายลักษณะตามสภาพและบริบทของท้องถิ่น ยังพบว่ามีปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมนำโรงเรียนสู่ชุมชนควรจัดให้สอดคล้อง เหมาะสม ตามความต้องการของชุมชน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมประสานความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน อันเป็นการสร้างชุมชนเข้มแข็งต่อไป

1.2 โรงเรียนให้ต้องให้ความสำคัญ ในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยแต่งตั้งหัวหน้างานรับผิดชอบโดยตรง และมีการดำเนินกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.3 โรงเรียนต้องมีแผนงานโครงการที่สอดคล้องและเอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.4 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้บริการ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเช่น แปลงปลูกพืชสาธิต การเลี้ยงสัตว์สาธิต การใช้อินเทอร์เน็ตบริการสืบค้นข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่มีผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาระณีตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และปัจจัยของชุมชนในเขตพื้นที่บริการการศึกษาของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้า การพัฒนานักเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ร่างแผนทศวรรษแห่งคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา (พ.ศ. 2545-2554)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คงศักดิ์ จรรย์บุญประชา. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนอนุบาลศีกดิ์ปทุม อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำนงค์ มณีโชติ. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านหนองหว้าหนองหญ้าขาว อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพล วิเศษ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านเถกิง อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิกร เฟ็งลี. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียน อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). *การวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ : ยูแพคอินเตอร์.
- . (2543). *วิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). *บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

- ฤชาชัย พิมพิวิชัย. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองหงส์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. (2550). *มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ. 2549-2553)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุดทอง.
- สิริพันธ์ ฦ พัทลุง. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนดงเค็งศึกษา อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเทพ ทองประดิษฐ์. (2545). *การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). "ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา* หน้าที่ 7. หน้า 180. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อณศยา สายรัตน์. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านสร้างแต่ อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. (1988). *The Action Research Planner*. Victoria : Deakin University.
- Likert, R. R. (1962). *New patterns of manangement*. New York : McGraw-Hill.
- Longo, Nicholas Vito. (2005). "Reaching Beyond the Schools : The Role of Community in Civic Education," *Dissertation Abstracts International*. 66(02) : 531-A ; August.